

لزوم عرضه و نشر سرمایه‌های عرفانی/ از مسئله «کتوم بودن عارف» ضربه خورده‌ایم

رسم غلطی در سنت ما رایج بوده که گفته می‌شد، عارف باید «کتوم» بوده و داشته‌ها و به تعبیری اسرار خود را کتمان کند؛ اگر عرفای بزرگوار ما اسرار و سرمایه‌های عرفانی و معرفتی خود را کتمان کنند، عرصه برای جولان عرفان‌های انحرافی باز خواهد شد.

رسم غلطی در سنت ما رایج بوده که گفته می‌شد، عارف باید «کتوم» بوده و داشته‌ها و به تعبیری اسرار خود را کتمان کند؛ اگر عرفای بزرگوار ما اسرار و سرمایه‌های عرفانی و معرفتی خود را کتمان کنند، عرصه برای جولان عرفان‌های انحرافی باز خواهد شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌اصغر راغبی لیقوانی، از شاگردان علامه حسن‌زاده آملی و عضو گروه اخلاق و تربیت مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا) به بیان سخنانی درباره گام‌ها و راهکارهای مقابله با معنویت‌های نوپدید و تحقق اهداف اخلاقی و تربیتی اسلام پرداخت و اظهار کرد: مقام معظم رهبری در جمع فرهنگیان و دانشگاهیان خراسان شمالی بیانات بسیار ارزشمند درباره پالایش و پرورش نفس و علو معنوی و روحی، تقوا و پاکدامنی، با تلاش برای دوری از گناهان و اهتمام به نماز و انس با قرآن فرمودند و معلمان و اساتید را به مراقبت از جوانان در مقابل رخنه عرفان‌های کاذب توصیه کردند.

وی در بخشی از سخنان خود با اشاره به راهکارهای تحقق این منویات و تحقق اهداف اخلاقی و تربیتی اسلام گفت: بر اساس مطالعات روانشناختی، در دنیای امروز نافذترین و مؤثرترین رسانه، تصویر و فیلم است و به همین جهت، اگر ما از این ظرفیت برای فرهنگ‌سازی بهره نگیریم، مطمئناً به اهداف خود نخواهیم رسید و برای ترویج مفاهیم دینی و رشد تربیتی و اخلاقی و بازداشتن جوانان از معنویت‌های کاذب غربی و شرقی، نباید از ظرفیت رسانه‌های جدید غافل بمانیم.

حجت‌الاسلام راغبی لیقوانی در ادامه به ارائه سخنانی در پاسخ به این سؤال پرداخت که علاوه بر عرصه رسانه، در عرصه آثار مکتوب نیز گفته می‌شود که متون عرفان اسلامی پیچیده و دشوار بوده و برای مخاطب عمومی قابل استفاده نیست و آموختن آن مستلزم گذراندن مقدمات بسیار است، در حالی که آثار مربوط به عرفان‌های کاذب (مانند آثار کوئیلو، کاستاندا، اشو و...) زبان بسیار ساده‌ای داشته و برای اکثریت مخاطبان قابل استفاده‌اند؛ برای حل این مشکل چه باید کرد؟

استفاده از ادبیات فاخر در اخلاق و عرفان اسلامی

این محقق و پژوهشگر عنوان کرد: متأسفانه ما در این عرصه نیز مشکل داریم و باید از کسانی که قلم شیوا، رسا و مؤثر دارند، بهره بگیریم. البته کسانی مانند پائولو کوئیلو (نماینده عرفان انحرافی اکنکار) و مانند او، بیشتر به مسائلی چون عشق و... می‌پردازند و این مسائل برای نوجوانان بسیار جاذبه دارد. کوئیلو به ایران نیز آمده و کتاب‌های بسیاری از وی در ایران منتشر شده است.

شاخصه مهم عرفان اسلامی و محور اصلی رسیدن به قله عرفان اسلامی، شریعت‌محوری و انجام واجبات و ترك محرمات است و اساتید مبرز ما از جمله آیت‌الله حسن‌زاده آملی و مرحوم آیت‌الله بهجت و... که در این زمینه به جایگاه والا و شایسته‌ای رسیده‌اند، همگی بر همین مطلب تأکید کرده‌اند.

این پژوهشگر اخلاق و عرفان ادامه داد: برای مقابله با موج عرفان‌های کاذب و در مقابل ترویج اخلاق و عرفان اسلامی، قلم نیز بسیار مهم و مؤثر است و در این زمینه آثار کسانی چون مهدی شجاعی و جواد محدثی در زمینه اخلاق عرفانی می‌تواند بسیار یاری‌رسان باشد. این امر مستلزم قلم توصیفی روان، به دور از لغات و اصطلاحات است.

عضو گروه اخلاق و تربیت مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی افزود: جوان اگر يك صفحه متن مشکل را که دارای لغات سخت و مبهم است، بخواند، خسته شده و آن را به کنار خواهد انداخت. اما اگر از ادبیات آسان و در عین حال از اصطلاحات و کلمات قوی، زنده، نافذ و جوان‌پسند و به تعبیر مقام معظم رهبری، ادبیات فاخر استفاده کند، این نکته می‌تواند بسیار مؤثر واقع شود.

وی در بخش دیگری از سخنان خود خاطرنشان کرد: به عقیده بنده يك رسم غلطی در سنت ما رایج بوده که گفته می‌شد، عارف باید کتوم بوده و داشته‌های خود را کتمان کند و از نوشتن کتاب و نشر داشته‌های خود اجتناب کند و به تعبیری اسرار خود را کتمان کند؛ بنده با این مسئله موافق نیستم و تصور می‌کنم که ما از این رهگذر نیز بسیار ضربه خورده‌ایم.

حجت‌الاسلام راغبی لیقوانی تأکید کرد: اگر عرفای بزرگوار اسرار و سرمایه‌های عرفانی و معرفتی خود را کتمان کنند، عرصه برای جولان

کسانی مانند اشو و کوئیلو باز خواهد شد و اینان آثار انحرافی خود را به بازار آورده و خود را تثبیت کرده و افکار عمومی برای خود جا باز می‌کنند.

«انسان در عرف عرفان»

وی ادامه داد: استاد بزرگ زمانه ما آیت‌الله حسن‌زاده آملی این مطلب را قبول نداشتند و به همین جهت است که اثری ارزشمند چون «انسان در عرف عرفان» را به نگارش درآورده و در آن 43 مورد از تمثلات خود را آورده‌اند که مثلاً در چه روزی و چه سالی فلان اتفاق برای من افتاده است و این نکته خود نشانگر آن است که ایشان نیز با موضوع کتوم بودن مخالف بوده‌اند.

حجت‌الاسلام راغبی لیقوانی تأکید کرد: عارف پس از زحمات بسیار و طی مراحل مختلف، به سرمایه‌هایی دست یافته و اکنون دلیلی ندارد که آنها را کتمان کند. او باید سرمایه خود را در قالب سخنرانی و کتاب و مقاله و... عرضه کند تا دیگران نیز جذب آنها شوند و اگر این‌گونه نباشد، جوانان و نوجوانان ما که تشنه عشق و عرفان و معرفت هستند، اگر آن آب زلال را در اختیار نداشته باشد، طبیعتاً به سراغ آب‌های آلوده و عرفان‌های کاذب خواهد رفت.

وی در پاسخ به این سؤال که چه اشکال جذابی را برای عرضه اخلاق و عرفان اسلامی توصیه می‌کنید؟ اظهار کرد: بنده فیلم و تصویر را بالاترین و نافذترین رسانه برای تحقق این امر می‌دانم و بعد از آن، البته ارائه آثار، کتاب‌ها و سخنرانی‌های با ادبیات قوی، زنده و جوان‌پسند، بسیار مؤثر هستند.

عضو گروه اخلاق و تربیت مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی با اشاره به این‌که همچنین برگزاری جلسات پرسش و پاسخ به شبهات فوق‌العاده مؤثر است، گفت: بنده گاهی در برنامه حلقه‌های معرفت آستان قدس رضوی بوده‌ام و گاه دیده‌ام که جوانی (که چه‌بسا ظاهری بسیار ناهنجار و نامناسب داشته) تمام جلسه دو ساعتی را از ابتدا تا انتها نشسته و با اشتیاق از آن بهره برده است.

جلسات پرسش و پاسخ بسیار مؤثرند

این محقق و پژوهشگر تصریح کرد: این جلسات پرسش و پاسخ در موضوعات اخلاقی و عرفانی و رشد معنوی و به‌ویژه در موضوع پاسخ به شبهات مربوط به عرفان‌های کاذب، بخصوص در محیط‌های دانشگاهی برای جوانان و نوجوانان بسیار جاذبه دارد و سر این جاذبه آن است که هر لحظه نو به نو شده و در هر دقیقه به یک سؤال جواب داده می‌شود.

این پژوهشگر اخلاق و عرفان فرق عمده عرفان اسلامی و عرفان‌های کاذب را در شریعت‌مدار بودن آن دانست و گفت: شاخصه مهم عرفان اسلامی و محور اصلی رسیدن به قله عرفان اسلامی، شریعت‌محوری و انجام واجبات و ترك محرمات است و اساتید مبرز ما از جمله آیت‌الله حسن‌زاده آملی و مرحوم آیت‌الله بهجت و... که در این زمینه به جایگاه والا و شایسته‌ای رسیده‌اند، همگی بر همین مطلب تأکید کرده‌اند.